

stolíc čo do kvalifikácie trestného činu všetkých obžalovaných ako zločinu krádeže podľa §§ 70, 333, 336, č. 3 a 337 tr. z. a tento trestný čin obžalovaných kvalifikoval ako pokus zločinu krádeže podľa §§ 65, 70, 333, 336, č. 3 a 337 tr. z.

Z d ô v o d o v:

Pri preskúmaní veci z povinnosti úradnej zbadal najvyšší súd, že súdy nižších stolíc zistili, že obžalovaní spoločne vnikli na povahu notárskeho úradu vo V. a tam brali kukuricu E. S. a keď mali už tri a pol vreca kukuricou naplnené, boli vyrušení a utiekli, takže kukuricu tam zanechali.

Tento čin obžalovaných kvalifikovali nižšie súdy ako dokonaný zločin krádeže podľa §§ 70, 333, 336, č. 3 a 337 tr. z., a to vrchný súd s tým výslovným odôvodnením, že obžalovaní, keď boli na povale poškodeného E. S. pristihnutí, už mali 3½ vreca kukuricou naplnené, tedy už si b r a l i kukuricu do držby.

Tento právny názor nižších súdov nie je správny. K dokonaniu zločinu krádeže podľa § 333 tr. z. sa vyžaduje o d ň a t i e cudzej veci hnutelnej z držby iného, nestačí tedy len b r a n i e veci do držby páchatelom. Za o d ň a t ú z cudzej držby je možno považovať vec len vtedy, keď bola držiteľovi odňatá faktická moc, umožňujúca mu ľubovoľne s vecou nakladať a cudzie osoby z podobného nakladania vylúčiť. To sa však v tomto prípade nestalo, lebo podľa skutkového zistenia zanechali obžalovaní po úteku kukuricu na tomže mieste, kde bola pred tým poškodeným uložená, totiž na povale skladišťa notárskeho úradu, takže po vzdialení sa obžalovaných z miesta činu nebolo treba žiadneho nového činu k tomu, aby sa poškodený zase dostal do jej držby; poškodený nestratil preto následkom činnosti obžalovaných držbu kradenej veci, vec tá nebola tedy ešte ukradená. Má byť preto tento trestný čin obžalovaných kvalifikovaný ako pokus zločinu krádeže podľa §§ 65, 70, 333, 336, č. 3 a 337 tr. z. Odchylnou — ťažšou — kvalifikáciou nižších súdov je daný v neprospech obžalovaného dôvod zmätočnosti podľa § 385, č. 1 b) tr. p., ktorého treba dbať z úradnej povinnosti podľa § 385 posl. odst. tr. p.

Čís. 5386.

Úradníci živnostenského spoločenstva, dosadení k vedeniu kancelárskych a pokladničných prác v smysle § 197 zák. čís. 259/1924 Sb. z. a n., vykonávajú práce, ktorými živnostenské spoločenstvo prevádza úkoly verejnej správy, a treba ich preto považovať za verejných úradníkov.

Spravovanie inkorporačných poplatkov spadá do oboru pôsobnosti verejnej správy, ktorou sú živnostenské spoločenstvá zákonom čís. 259/1924 Sb. z. a n. poverené.

Nejde o činnosť trestnú s hľadiska zákona o úplatkárstve čís. 178/1924 Sb. z. a n., poskytoval-li verejný úradník pri príležitosti úradných úkonov za odmenu stranám pomoc len pri takých úkonoch, ktoré si mali strany obstaráť samy (písanie žiadostí a pod.).

(Rozh. zo dňa 2. októbra 1935, Zm IV 666/34.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti J. S., obžalovanému zo zločinu sprenevery v úrade atď., zmätočnú sťažnosť obžalovaného zčasti odmietol; z úradnej moci zrušil podľa odst. 1 § 35 por. nov. rozsudky oboch súdov nižších stolíc a krajskému súdu uložil, aby znova vo veci jednal a rozhodol; zmätočnú sťažnosť v druhých smeroch odkázal na toto rozhodnutie.

Z dôvodov:

Pri preskúmaní veci z úradnej moci zbadal najvyšší súd, že čo do kvalifikácie sprenevery nezistily nižšie súdy všetky skutočnosti potrebné k použitiu príslušných trestných ustanovení. Najvyšší súd skúmal predovšetkým otázku, ktorou sa súdy nižších stolíc podrobne nezaoberali, či a na základe ktorých ustanovení sa dá dovodiť, že obžalovaný ako tajomník živnostenského spoločenstva spáchal spreneveru peňazí, ktoré v tejto vlastnosti spravoval, ako verejný úradník v smysle § 461 tr. z.

Ako je patrné zo zákona č. 259/1924 Sb. z. a n., sú živnostenské spoločenstvá povolané nielen aby chránili a podporovali záujmy svojich členov a príslušníkov, ale aj aby obstarávaly tiež početné iné úkoly, ktoré sledujú záujmy verejné, ba aj úkoly verejnej správy. Pokiaľ teda úradníci živnostenského spoločenstva, došadení k vedeniu kancelárskych a pokladničných prác v smysle § 197 zák. č. 259/1924 Sb. z. a n. vykonávajú práce, ktorými živnostenské spoločenstvo prevádza úkoly verejnej správy, treba ich považovať za verejných úradníkov podľa § 461 tr. z.

Obžalovaný J. S. bol v tomto prípade uznaný vinným, že ako tajomník živnostenského spoločenstva v S. pre seba ponechal a použil v prípadoch v rozsudku uvedených peňažité čiastky, ktoré prijal titulom inkorporačného poplatku; tieto poplatky sú spoločenstvá podľa § 162 cit. zák. stanovami oprávnené predpisovať a vyberať od členov za prijatie. Ide tedy o to, či spravovanie inkorporačných poplatkov spadá do oboru verejnej správy, ktorou sú živnostenské spoločenstvá citovaným zákonom poverené. Otázke tejto treba prisvedčiť. Zákon č. 259/1924 Sb. z. a n. predpisuje v § 162, odst. 4, že ustanovenie týchto inkorporačných poplatkov spoločenstevným shromaždením vyžaduje schválenia živnostenského úradu 2. stolice, ďalej v odst. 5, na aké účely možno týchto poplatkov upotrebiť, najmä že z inkorporačných poplatkov vybraných do roka smjú byť tri štvrtiny vynaložené na bežné výdaje spoločenstva, v odst. 7, že sa tieto poplatky vymáhajú politickými úradmi podľa pravidiel platných pre vymáhanie priamych daní, a

v § 212, odst. 5 a 6 dáva živnostenskému úradu právo kedykoľvek nahliadnuť do kníh, účtov, soznamov a iných zápisov spoločenstva, revídovať jeho pokladňu a urobiť opatrenia cieľom odstránenia vyskytnutých sa neporiadkov a nepravidielností v pokladničnej správe. Z týchto ustanovení plynie, že peniaze vybrané z inkorporačných poplatkov majú sa vynaložiť na bežné výdaje, teda aj na obstarávanie úkolov verejnej správy spoločenstvu sverených, že vybavenie, účtovanie a výdaj týchto peňazí podlieha štátnemu dozoru a že teda spravovanie týchto peňazí je úradným výkonom, ktorým úradník, poverený správou týchto peňazí, vykonáva úkony verejnej správy. Preto ho v tomto obore pôsobnosti treba považovať za verejného úradníka v smysle § 461 tr. z.

Teraz ide o otázku, pod ktoré ustanovenie z §§ 462, 464 tr. z. jeho sprenevera spadá. Nižšie súdy uznali na skutkovú podstatu § 462 tr. z. Z obsahu spisov presvedčil sa však najvyšší súd, že obžalovaný složil ešte v roku 1930 kauciu, resp. depozit 5.000 Kč. Treba preto pred riešením kvalifikácie trestného činu túto okolnosť zistiť a potom uvážiť s hľadiska miernejšieho ustanovenia § 464 tr. z., bolo-li možné uhradiť spreneverenú čiastku z kaucie defraudantovej. Za tým účelom bude treba zistiť, o akú kauciu v tomto prípade išlo, k akému účelu slúžila, a čo sa z nej malo hradiť, a najmä, či a v akej výške kaucia po odkrytí sprenevery jestvovala a či bolo možné z nej hradiť spreneverené čiastky. Ponevác okolnosti tieto najvyšší súd v dôsledku zásady odst. 3 § 33 por. nov. sám zistiť nemôže, postupoval podľa odst. 1 § 35 por. nov..

Obžalovaný byl ďalej odsúdený pre prečin úplatkárstva podľa § 3, odst. 1 zák. č. 178/1924 Sb. z. a n., že ako tajomník živnostenského spoločenstva za úkony s jeho úradom súvisiace, ktoré bol povinný konať zdarma, žiadal a prijal rôzne peňažité čiastky v rozsudku uvedené.

Preskúmajúc z úradnej moci túto časť rozsudku, presvedčil sa najvyšší súd, že nižšie súdy ani v tomto prípade nezistili okolnosti, od ktorých ustálenie závisí možnosť použitia trestných predpisov. Nižšie súdy, opierajúc sa o prípis okresného úradu, ktorým tento oznámil, že obžalovaný nebol oprávnený prijímať peniaze za písanie žiadostí, ponevác bolo jeho povinnosťou konať to zdarma, uznali, že obžalovaný prijímal úplatky za to, že bude vykonaný úkon, ku ktorému bol ako verejný činiteľ povinný. Lež nižšie súdy nezistili predovšetkým, o aké úkony v jednotlivých prípadoch išlo, a najmä čo a aké úkony obžalovaný za odmeny v jednotlivých prípadoch prevádzal, zvlášte pokiaľ sa v rozsudkoch hovorí o o p a t r e n í živnostenských listov. S hľadiska zákona o úplatkárstve musí ísť o úkony, ktoré spadaly do oboru verejnej správy; preto keď by aj bolo živnostenské spoločenstvo obžalovanému nariadilo, aby zdarma písal žiadosti o živnostenský list a podobne, a obžalovaný len za tieto služby strane preukázané bral odmeny, nešlo by tu ešte o úkony verejnej správy, ktoré boly prenesené na spoločenstvo, ale zrejme o pomoc obžalovaného stranám pri príležitosti úradných úkonov, pri čom strany si žiadosti a podobné mali opatriť vlastne samy. Pod predpisy zákona o úplatkárstve spadalo by ovšem branie úplatkov za činnosť obžalovaného pri samom vydávaní živnostenských listov. Pone-

váč nie je zistené, za ktoré úkony obžalovaný úplatky bral, je i pri tejto časti rozsudku potrebný postup podľa odst. 1 § 35 por. nov.

Čís. 5387.

Jen pasivní odpor trestancův proti výkonu trestu a proti úředním výkonům dozorců, směřujícím ku provádění výkonu trestu, je beztrestný; zprotiví-li se však trestanec dozorcům aktivním násilím, směřujícím ke zmaření jejich služebního výkonu, dopouští se trestného činu, jehož stíhání je vyhrazeno soudu.

(Rozh. ze dne 3. října 1935, Zm II 320/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 12. června 1935, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločiny veřejného násilí podle §§ 81 a 99 tr. z.

Z d ů v o d ů :

Jako zmatek podle § 281, č. 9 a) tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost proti výroku odsuzujícímu obžalovaného pro zločin podle § 81 tr. z., že zjištěnou činnost obžalovaného nelze subsumovati pod ustanovení § 81 tr. z., protože šlo o výkon trestu, proti němuž se obžalovaný pouze bránil. Zmateční stížnost hájí názor, že trestanec nemůže se ani objektivně dopustiti zločinu podle § 81 tr. z., pokud se protiví výkonu trestu na něm prováděnému. Nanejvýše může prý jíti o trestný čin, spadající pod ublížení na těle (zranění dozorců). Uvedený názor zmateční stížnosti je neudržitelný a není zákonného ustanovení, které by jej opodstatňovalo. Výkon trestu na svobodě v samostatné trestnici má pro trestance za následek ztrátu svobody a podřízení pod kázeňský řád trestnice. Podle toho je trestán, dopustí-li se poklesku proti němu. Jinak zůstává způsobilým subjektem trestných činů podle zákona trestního s tou jedinou výjimkou rázu procesního, že pro přečiny a přestupky podle zákona trestního, spáchané za pobytu v trestnici, podléhá jurisdikci správy trestnice (nařízení ministra vnitra ze dne 4. července 1860, č. 173 ř. z.). V § 3 tohoto nařízení výslovně jest uvedeno, že zločiny, spáchané vězni v trestnici, zůstávají vyhrazeny soudu. Tato ustanovení nepřipouští výjimky ani co do zločinu podle § 81 tr. z., spáchaného trestancem speciálně při provádění výkonu trestu na něm. Trestanec může ovšem klásti výkonu trestu a úředním výkonům dozorců, směřujícím ku provádění výkonu trestu, pasivní odpor, aniž se tím dopouští trestného činu, ale v souzeném případě nešlo o takovýto pasivní odpor, nýbrž o aktivní násilí, směřující právě ke zmaření služebního výkonu. Neudržitelnost názoru zmateční stížnosti plyne ze samotného jejího tvrzení, že pro zranění, která obžalovaný právě svým zprotivením se dozorcům přivodil, může býti trestně stíhán, pro zprotivení se samo prý nikoliv.